

Quo vadis česká urologie?

Dlouho dobu jsem přemýšlel a nevěděl, na jaké téma napsat úvodník do časopisu Urologie pro praxi.

Nechtěl bych psát na nějaké plytké nebo nezajímavé téma. Domnívám se, že si mohu dovolit zpracovat téma možná kontroverzní a provokující, mohu mít pravdu anebo nepravdu z pohledu jiných zorných úhlů nazírání. Urologii a její cestu jak vzhůru, i s jejími propady sleduji a prožívám celý svůj urologický život. Právě zpětné hodnocení nezávislého, nikým a ničím nezatíženého a ovlivněného pohledu může být relativně objektivní.

Po roce 1989 měla česká urologie po krátkém období překvapení z vývoje ve společnosti uskutečnit takové kroky, které by ji posunuly do rychle se integrující Evropy. Nejsem si jist, zda se tak stalo. Vakuum skoro 50 let nebylo snadné přeskochit a většina z nás byla zaskočena.

Období překvapení a entuziasmu vneslo mezi lékaře trochu zmatku, nejasných představ, očekávání neočekávatelného a živnou půdu pro stále připravené dravce. Pouze stomatologové jako menší skupina se společnými zájmy i profesionálním vůdcem byla a zůstala konsolidována. Ostatní lékaři neudrželi společný obecný cíl ani program, naopak došlo k tříštění zájmů, nejednotnosti, k čemuž nemalou měrou přispěla ČLK, která se stala populistickou odborovou organizací a dokázala lékaře rozdělit.

ČUS po počátečním nadšení začala rok co rok ztrácet jemně řečeno na aktivitě, progresivnosti, nápaditosti, názorové jednotnosti. Došlo opět k tříštění zájmů, určitému druhu závisti. V rámci ČUS se vyčlenilo pouze Sdružení soukromých urologů (velká část urologů), které spojily společné zájmy a pracovitost jejich vedení. Zástupci fakultních nemocnic v ČUS byli a jsou v nepoměrně většině výboru ČUS, kde se snaží udržet centralistický způsob organizace urologie jako takové s nadřazeným postavením několika pracovišť. Umělé udržování Ústavu doškolování lékařů nemohlo přinést nic dobrého. I to se promítá do dnešní doby o akreditacích pracovišť. Nekonečné debaty dlouhodobě nic neřeší. Chybí totiž to nejpodstatnější, a to je určení, kdo a za kolik bude financovat další vzdělávání lékařů. To je, jako bych stavěl dům, plánoval bazény, sauny a 4 koupelny, 4 ložnice a čekal, kdo to zaplatí. Takto život nefunguje. Nejdříve peníze – je nutno vědět kdo a kolik platí – pak mohu plánovat skromné školení, nebo na úrovni a podle toho stavět i podmínky pro akreditaci. Je to velmi podobný problém jako financování zdravotnictví u nás. Urologů přibývá velmi rychle, nikdo se nestará o možnost jejich uplatnění – nevím, je-li zde funkce trhu namístě. Erudice urologů obecně klesá a nyní jsou závislí ve svém odborném růstu na nejistě akreditaci v nejistém horizontu času.

Za celou dobu cyklů voleb do ČUS jsem pouze jednou zaregistroval předvolební konzistentní program kandidáta do výboru ČUS, to je velmi špatné a vypovídá to o téměř nefungujícím aparátu. ČUS není zase tak chudá, aby nemohla mít profesionála, dobře placeného, pravidelně se zodpovídajícího ze zadaných úkolů a věnujícího se práci na plný úvazek. Co je zadarmo, nemá hodnotu, s entuziasmem a dobrou snahou dnes nelze dobře pracovat.

Profesionalita lékaře je dobře vykonávané řemeslo – nesouhlasím, že jde o poslání, jak je nám někdy populisticky podsouváno. Samozřejmě, že k profesionalitě v medicíně patří víc. K dokonale odvedené práci patří umění citlivé komunikace s pacientem, vcítění se individuálně do pocitů jak pacienta, tak jeho rodiny, zodpovědnost a další.

S tím úzce souvisí obsazování vedoucích míst urologických pracovišť. Je smutné, když „šéf“ nedokáže řešit operační komplikace na pracovišti, když pověřuje jiné kolegy a to i v případech svých vlastních komplikací. Jaký kredit u svých spolupracovníků asi má a čím ho dohání? Dříve existovaly na jednotlivých pracovištích „chirurgické školy“, které mezi sebou soutěžily. Jak může neschopný „šéf“ vytvořit na svém pracovišti školu a jasné metodologické postupy od ošetřování rány až po dispenzarizaci? Existují evropské guidelines, ale jsou to pouze obecné návody, do kterých je nutno vdechnout život a specifikum jednotlivých pracovišť. Medicína je svým způsobem určitý druh umění improvizace, a to ji odlišuje od běžného řemesla. To vše a řada dalších faktorů má vliv na tvorbu zdravých osobností. Vedle neschopných vedoucích nevyroste buď nikdo, nebo pokřivení.

Témat je mnohem víc, snažil jsem ventilovat alespoň část pro mne nejzávažnějších. Byl bych rád, kdyby tento úvodník vyprovokoval nějakou odezvu a vůbec debatu o problémech, které tíží nejenom mě.

doc. MUDr. Michael Urban

doc. MUDr. Michael Urban
přednosta Urologické kliniky
Fakultní nemocnice Královské Vinohrady a 3. LF UK, Praha
e-mail: urbanm@fnkv.cz